

נתיבות יזעך

והוא מאמרים יקרים, שיחות מוסר וחיוק משובבי לב
ונפש, שנאמרו בפני תלמידים מקשיבים בקול חוצב
להבות אש קודש, ושאגתו כשאגת האר"י החי,
להנחילם נתיבות דעת התורה ועבודת השי"ת על
פרשת השבוע

ע"י מרן רבינו
הגאון רבי **אברהם יוסף ראזענבלום** זצוקלה"ה
ראש ישיבת שערי יושר

מקץ תשפ"ד
שנה ו' • גליון רע"ז

מי שיש בידו חידו"ת או טעיפס של רבינו, וכן מי שרוצה לנדב גליון של תורת רבינו - נא להתקשר למספר: EXT 9 1-718-854-2290 או לפקס: 1-718-705-8608

חדש!

**אפשר לשמוע השיחה הנדפסת
בנתיבות יושר של כל שבוע במספר:
1-718-559-6660**

כל הזכויות שמורות

למערכת חידו"ת של רבינו
ישיבת שערי יושר

בהוצאת מכון "שם עולם"

מכון לחקר כתבי יד - קורות קהילות ואישים

רח' שחל 5, בני ברק

טל: 03-5701977 פקס: 03-5701967

תוכן העניינים

אסיפת חינוך וישב תשנ"ח

עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו' - חינוך ילדי ישראל

לתורה ואמונה

ה	הכרת הטוב למלמדים ומייסדי בתי החינוך .....
ו	'אחזונה ולא נעזבנה' .....
ח	גודל חשיבות חינוך הבנים .....
ט	תהלתי יספרו .....
י	תכלית העמדת דורות - תהלתי יספרו .....
יא	אהבת האב לבנים .....
יב	לגדלו ולחנכו ולחכמו .....
יג	חובת האב ללמד בנו תורה .....
יד	התורה - ברית האהבה בין כביכול ובני ישראל .....
יז	הנחלת ברית האהבה ע"י האב והאם .....
יח	סדר מסירת התורה ותקנת המלמדים .....
יט	ע"י מסירת התורה יהיה לו הכח לעמוד בנסיונות כל ימי חייו .....
כ	גודל מעלת בני התורה בדורינו .....
כא	להתעלות מעל העניינים המחריבים את נפש הבנים .....
כב	הלימוד מהנהגתו של אהרן .....
כג	שיאמין בה' שהוא זוכה לכא למקומו הראוי לו .....
כד	הדרך להתגבר על דאגות הפרנסה .....
כה	עבודת האדם - האמונה בהש"ת והבטחון באהבתו אלינו .....
כו	מעלת לימוד התורה לשמה ושלא לשמה .....
כז	לימוד תורה שלא לשמה מרומם את האדם .....
כח	לימוד התורה לשמה נוגע ופועל בכל העולמות .....
כט	חיי בני תורה הם 'מעל שמים' .....
ל	מתוך שלא לשמה .....
לא	השאיפה להיות כמו רבי עקיבא איגר והחתם סופר .....
לב	עבודת האבות בדור הזה .....

אסיפת חינוך וישב תשנ"ח

עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו' - חינוך ילדי ישראל לתורה ואמונה

ולאה ידעה שאצל יעקב עתיד להיוולד י"ב שבטים, כמו שפירש רש"י (בראשית כט, לד), 'שהאמהות נביאות היו ויודעות שי"ב שבטים יוצאים מיעקב וד' נשים ישא', וידעה שעל פי חשבון עתיד להיוולד לה שלושה בנים. וכשנולד בנה הרביעי אמרה 'הפעם אודה את ה'' (שם לה), וזהו הכוונה 'לאה תפסה פלך הודיה'.

ואמרו במדרש, 'ועמדו הימנה בעלי הודיה', שלפי שלאה אמרה 'הפעם אודה את ה'', על ידי כן 'עמדו הימנה בעלי הודיה'. ומי היו בעלי ההודיה. אמרו במדרש שזהו יהודה, שבמעשה יהודה נאמר (בראשית לח, כו), 'ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני'.

ויש להבין, הלא לאה הודתה ואמרה במפורש, הפעם 'אודה' את ה'. ואצל יהודה לא נאמר שאמר דברי הודאה, אלא 'הודה על האמת' ואמר 'צדקה ממני'.

ברשות ראש הישיבה ה' יאריך ימיו ושנותיו, שיזכה להנהיג הקהילה והישיבה עד ביאת הגואל במהרה בימינו אמן. ברשות הרבנים, ברשות ראשי אלפי ישראל, ראשי החינוך של אלפי ילדי תשב"ר, צאן קדשים, המתחנכים במוסדות הקדושים של הקהילה.

הכרת הטוב למלמדים ומייסדי בתי החינוך

נזכיר כאן במיוחד אותם היחידים מראשי אלפי ישראל שייסדו את בתי החינוך, המחזיקים את המוסדות במסירות נפש בכל כוחם ומאודם. כמה הודאה מחויב כל אב וכל אחד מאתנו לאותם מייסדים, שנושאים בחייהם את האחריות של חינוך הבנים.

חז"ל אמרו (ב"ר עא, ה), 'לאה תפסה פלך הודיה', כשנולד הרביעי משבטי י-ה -

החינוך ולאחראים שמחזיקים את עצמם במסירות נפש את האחריות לחנך את בנינו.

ועל הכל חייבים אנו - ואין כאן המקום לפרט הענין - ההלל וההודאה שאנו חייבים לראשי הישיבה, שב"ה שאנו זוכים לראות את הדור השלישי, 'לא ימוש מפך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך' מעתה ועד עולם, 'המלכי רבנן' שייסדו את המקום הקדוש הזה, שממשיכים להחזיק במסירות נפש את הישיבה ואת הקהילה הק' שהם עומדים בראשם.

'אחזונה ולא נעזבנה'

'ויהי בישראל מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל' (דברים לג, ה). נאספנו לאסיפה לכבוד שמים, 'תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב' (שם ד). פסוקים אלו נאמרו כהקדמה לפרידת משה רבינו מכלל ישראל, ועמד לברך אותם והקדים פסוקים אלו.

על הפסוק 'תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב', פירש רש"י, 'תורה אשר ציווה לנו משה מורשה היא לקהלת יעקב, אחזונה ולא נעזבנה'. זהו תכלית האסיפה היום, 'אחזונה ולא נעזבנה'.

והביאור בזה הוא, ששורש ה'הודאה' והכרת הטוב באים על ידי הכרת האמת. כשהאדם מכיר באמת, כשהאדם מכיר בזה שעושים ופועלים עבורו, מה שהמקורבים אליו עושים עבורו, שיש אנשים שפועלים ועושים עבורו, זה מביאו לידי 'הודאה', 'אז א מענטש איז מכיר, ורהפט עס ארויס אַ דאנק'.

כל מי שיש בו הרגש אנושי, אַ מענטשליכער הרגש, כל מי שיש בו ישרות, הרי זה מביאו לידי הודאה, 'רהפט עס ארויס אַ דאנק'.

שורש ההודאה והכרת הטוב מגיעים על ידי מה שהאדם מודה על האמת, על ידי הכרת האמת.

זהו הכוונה בדברי חז"ל, 'ועמדו הימנה בעלי הודיה'. שיהודה היה לו המידה של 'מודה על האמת'. ועל ידי מה שיהודה היה לו מידה זו של מודה על האמת, על ידי כן זכה שיצא ממנו מלכות בית דוד ומשיח. שכן מלכות בית דוד ומשיח יוצאים ממידה זו של מודה על האמת.

כמה הודאה וטובה אנו חייבים כולנו למייסדים של בתי

האבות והאמהות מודאגים על עתידם הרוחני של צאצאיהם. לדאבוננו אנו שומעים היום ברחוב איך שבני ישראל, נשמות קדושות, נופלים בכמה אנפין. יש קרבנות שנופלים מחמת תאוות של חומריות, ויש קרבנות שנופלים מחמת מחלות, מחלות נפשיות.

השי"ת בירך את האבות והאמהות בריבוי צאצאים, אך הריבוי הזה מביא עמו גם ריבוי של דאגות. לגבי עצמנו 'אחזונה ולא נעזבנה'. 'אחזונה' - אנו בני תורה אינם חוששים על עצמנו כי אנו הולכים בדרך ה', וברוך ה' שאנו בריאים גם בנפש. 'ולא נעזבנה'. אך דאגתנו הוא מה יהיה עם הדורות הבאים.

השי"ת ישמע ויראה דמעותיהם של האבות והאמהות הדואגים, ויש להם לבבות הלחוצים מחמת הדאגה לעתיד צאצאיהם.

בנוסף על זה, השי"ת ישמרנו, השי"ת יפדנו ויצילנו, כמה שומעים היום על בנים שנולדים עם מחלות בגוף, ואין אנו יודעים איך לרצות ולפייס את

"טאטע'ס און מאמע'ס זענען באזארגט אויפ'ן רוחניות'דיגען צוקונפט פון זייערע קינדער. ליידער הערט מען אין די גאס, אידישע קינדער, נשמות קדושות, פאלען אָפּ אין כמה אנפין. פאלען אפ, זיי פאלען קרבנות פון תאוות פון חומריות, פאלען קרבנות פון מחלות, נפשיות'דיגע מחלות".

"טאטע'ס און מאמע'ס. דער רבנו של עולם האט זיי געבענטשט מיט אַ ריבוי פון קינדער, דער ריבוי פון קינדער ברענגט מיט זיך אבער מיט דער ריבוי פון דאגות אויך".

'אחזונה ולא נעזבנה', 'אחזונה' - מיר זענען בני תורה, פאר אונז האבען מיר נישט מער קיין מורא. מיר גייען בדרך ה', מיר זענען ברוך ה' געזונט נפשיות'דיג אויך. 'ולא נעזבנה', וואס וועט אבער זיין מיט אונזערע ווייטערע דורות".

"זאל דער רבנו של עולם הערען און זעהן די טרערען פון די אידישע טאטע'ס און מאמע'ס וואס זענען געדריקט, געדריקטע הערצער מיט דאגות וואס וועט זיין פון זייערע קינדער".

גודל חשיבות חינוך הבנים

'דער רבונו של עולם זאגט, ס'שטייט אין די תורה, השי"ת אומר, וכתוב בתורה (בראשית יח, יט), **כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט.** 'כי ידעתיו', הכוונה היא על האב של כלל ישראל, זקננו אברהם אבינו.

מי יכול לפרש שָׁגַב גדולתו, ווי גרויס איז ער געוועזען, שעברו עליו עשרה נסיונות, והכיר שיש בורא עולם ומסר נפשו על אמונת ה', והקריב את בנו יחידו שהתפלל ויחל עליו כל השנים שיזכה לו, ואעפ"כ הקריבו באהבה ובפשטות.

על פי מה שמבואר בפשטות בדברי חז"ל, הרי שכוונתו כשהעלה את בנו על גבי המזבח היתה כוונתו לקיים עמו כמו שמקיימים בקרבן עולה, שעושים שחיטה, קבלה, הולכת הדם וזריקה, הפשט וניתוח. ובאופן זה עמד להקריב את יצחק בנו.

אין אנו יכולים להשיג מהות מעשה זה, שאין זה מעשה שחיטה אחת, אלא שזהו הקרבת 'קרבן עולה' עם כל ההלכות של

מידת הדין. הדבר איננו ביכולתנו. אך יש לנו להשתדל שהנפשות, שהנשמות של צאצאינו ישארו זכים טהורים וקדושים, זאלען בלייבן ריין און הייליג'.

והנה, כל אותם הילדים שנופלים הן מחמת הנפש או מחמת חמדות העולם הזה, שורש הדבר אינו בגלל שהבנים הם חלילה מושחתים, ס'נעמט זיך ח"ו נישט ווייל די קינדער זענען פארדארבענע קינדער, כי ילדים אלו נולדו לאבות ואמהות יהודיים בני תורה, והם נשמות קדושות, הייליגע נשמות זענען דאס', אלא שבגלל מצבים של לחץ ויאוש, פון דריקענישט, מגיעים אסונות אלו.

"דער רבונו של עולם זאל זיך מרחם זיין אויף אונזערע טאטע'ס און מאמע'ס, מרחם זיין אויף זייער געבראכענע פארדאגה'טע הערצער, און צוקוקען די טרערען וואס זיי פארגיסען אויף זייערע קישענעס יעדע נאכט".

השי"ת ירחם על האבות והאמהות שלנו, וירחם על ליבותיהם השבורות המלאים דאגה, ויסתכל על הדמעות שהם שופכים על כריהם מדי לילה.

תהילות ה'. המידות הטובות שיש בין בני הקהילה, התורה שיש בקהילה, מאות מאות אברכים שמייחדים ומקדישים את חייהם לתורה. שמייחדים את חייהם ללמוד וללמד. שיוצאים מהם מגידי שיעורים ומלמדי תינוקות, המחנכים ילדי ישראל בכל תפוצות הארץ.

כמה צדקה יוצאת מקהילה קדושה זו, כפי שמפורסם וידוע נדבת הלב היוצאת מקהילה זו. הגמילות חסדים, 'אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'', (תהלים מא, ב). החסדים שנפעלים בקהילה זו באופן של 'משכיל אל דל', עם כל ההבנה שעמה למדו תורה, עם ההבנה שלמדו קצות ורבי חיים, עם הבנה זו משתמשים כדי להיות 'משכיל אל דל'.

'אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'', זהו רוממות הקדושה שיש להשיי'ת בתוך הד' אמות של הלכה בקהילה קדושה זו.

ירחם השיי'ת ויביט על בניו ויראה את מסירות נפשם לתורה, שלומדים תורה מתוך הדחק. כמה הם מפקירים את ההצלחה של עניני העולם הזה.

קרבן עולה. ואת זה עמד לעשות לאחר שציפה וייחל במשך מאה שנה לבן זה, והתפלל והתחנן שיזכה לבן.

אמנם על מה נאמר 'כי ידעתיו', השיי'ת אומר, על איזה דבר הנני אוהב במיוחד את אברהם. לא מחמת כל המעלות שמנינו עד כה, לא עבור מה שעמד בעשרת הנסיונות, לא עבור מה שהפיל את עצמו לתוך כבשן האש על אמונת ה', ולא על מה שהפיץ בכל העולם שיש בורא עולם וקרא בשם ה', על כל זה לא נאמר עדיין 'כי ידעתיו'.

'כי ידעתיו' נאמר רק על ענין חינוך הבנים, כמו שנאמר 'למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט'. האהבה שהקב"ה אוהב את אברהם אבינו זהו משום שאברהם מקים בנים ודורות שישמרו דרך ה'.

תהלתי יספרו

עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו (ישעיה מג, כא). הבתים של בני תורה, אלו הם הבתים, שעליהם נאמר 'עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו'. מהבתים האלו יוצאים

שיקבלו את התורה, והם יזכו לחיים הנצחיים אשר עין לא ראתה אלוקים זולתך. זה היה רצון הבורא, וזה השאיר השי"ת לאדם וחוה והמשך הדורות.

אהבת האב לבנים

הבנים נולדים לאחר חבלי עיבור וחבלי לידה. ומהיום שנולד הבן, כמה צער וכאב עוברים האב והאם בתקופת הילדות של צאצאיהם. בהדי כבשי דרחמנא למה לך, אבל יש לנו הרגש בדבר.

האהבה הגדולה ביותר שיש בין הבריות, מעידה התורה שהיא אהבת ההורים לצאצאיהם, די אהבה פון עלטערען צו קינדער. כמו שאנו מוצאים בדין 'הבא במחותרת', שהבא במחותרת אין לו דמים, אבל אם זרחה עליו השמש והרג את הבא במחותרת, היינו שאביו של בעל הבית היה זה שבא במחותרת ועמד עליו הבן והרגו, חייב הבן מיתה, כי אביו לא היה הורגו.

הרי שבפרשה זו מעידה התורה שהאהבה הגדולה ביותר שיש בין הבריות, זהו האהבה של הורים לצאצאיהם.

הלא כל תלמיד שלמד בישיבה, היה ביכולתו לצמוח ממנו לזויער או רופא, שהרי יש לו ראש יותר טוב וכשרונות יותר טובים מכל הרופאים והלזויער'ס.

תלמידי הישיבה וזויערו על כל זה, והניחו הכל וקיבלו על עצמם לחיות חיי דחק למען ה'. יראה ה' ויביט, זאל דער רבונו של עולם צוועהן, ויראה את הקדושה והתורה והעבודה וגמילות חסדים ששולטים בקהילה זו. וירחם ויראה דמעותיהם של האבות והאמהות שלנו שיהיה לצאצאינו הצלחה בדרך ה'.

תכלית העמדת דורות - תהלתי יספרו

החינוך במצוה הראשונה במצות פריה ורביה כתב, 'היא מצוה גדולה שבסיבתה מתקיימות כל המצוות בעולם'. הענין במה שמעמידים משפחות, 'שבסיבתה מתקיימות כל המצוות בעולם'. תכלית הבריאה היא עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו.

השי"ת ברא רק את אדם וחוה, את העם לא ברא השי"ת בבריאת העולם. אך תכלית הבריאה היתה שתהיה אומה שתכיר שיש בורא עולם,

שמסורת התורה תעבור מאב לבן, כמו שנאמר (דברים לב, ז), 'שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך'. ונאמר (שם יא, ט), 'ולמדתם אותם את בניכם'. ודרשו חז"ל (קידושין כט:), 'ולמדתם אותם, ולמדתם אתם', שהאב ילמד את בנו תורה. ופירש רש"י (ב"ב כא.), 'ולמדתם אותם, האב עצמו מצווה ללמדו'.

התורה - ברית האהבה בין כביכול ובני ישראל

התורה היא ברית האהבה של כביכול עם בני ישראל. כמו שאנו אומרים בברכות אהבת עולם 'אהבת עולם אהבתנו ה' אלוקינו חמלה גדולה ויתרה חמלת עלינו'. 'אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת תורה ומצוות חוקים ומשפטים אותנו למדת'. וסיום הברכה הוא 'הבוחר בעמו ישראל באהבה'.

ברית האהבה, הסימנים הגדולים ביותר, הקשר הגדול ביותר של עבותות האהבה שיש להשי"ת עם בני ישראל, זהו על ידי התורה שנתן לנו. רק שאין אנו משיגים מהו התורה, ואין אנו משיגים בדעתנו האהבה הגדולה שיש לכביכול לכלל ישראל.

זה ברור, בדוק ומנוסה, שכמה שהאב והאם משקיעים יותר כוחות ומסירות נפש בבן, על ידי כן מתעצמת וגודלת האהבה שיש בליבם לבנם. לאחר שהאם עוברת חבלי לידה, לאחר שהאם עוברת חדשי העיבור, ולאחר שהיא מגדלת את בנה, מדי יום ביומו גדלה והולכת עבותות האהבה של האב והאם לבן.

לגדלו ולחנכו ולחכמו

בשעת הברית מילה אנו מברכים: 'הרחמן הוא יברך אבי הילד ואמו, ויזכו לגדלו ולחנכו ולחכמו וכו', ויהי ה' אלוקיו עמו'. 'לגדלו' - היינו פשוטו כמשמעו, שנוכה לגדל את הבן בגשמיות, שיגדל בריא, 'סיזאל אויסוואקסען אַ געזונט קינד', ושיהיה מעורב בין הבריות, בריא בגוף ובריא בנפש, 'געזונט אין גוף און געזונט אין נפש'. 'ולחנכו' - היינו לחנכו בדרך התורה כרצון הבורא. 'ולחכמו' - שיזכה לחכמת התורה.

חובת האב ללמד בנו תורה

השי"ת ברא את העולם והעמיד את הבריאה באופן

נשפעים אמונה ותורה, ונשפע מזה אהבת ה' לכלל ישראל. ואז אמונה ותורה זו נכנסים בתוך לבו של הבן.

לכן ברא השי"ת את העולם באופן זה שהטיפול בבנים תהיה מתוך מסירות נפש, שהאב והאם צריכים למסור נפשם לבנים, כדי שצינורות האהבה יתהוו באופן הגדול ביותר שרק יתכן, די צינורות פון אהבה זאל געבויעט ווערען, זאל געשטעלט ווערען אין די גרעסטע מאס וואס קען זיין, כדי שעל ידי צינורות האהבה יושפעו תורה, שזהו אהבת ה' לכלל ישראל.

סדר מסירת התורה ותקנת המלמדים

חז"ל אמרו (ב"ב כא.), 'ברם זכור אותו האיש לטוב ויהושע בן גמלא שמו, שאלמלא הוא נשתכח תורה מישראל'. בתורה נאמר 'ולמדתם אותם', ודרשוהו 'ולמדתם אַתָּם', וכמו שפירש רש"י 'האב עצמו מצוה ללמדו'. שמצות הלימוד עם הבן תורה מוטלת רק על האב ולא על אחרים.

ואמרו בגמרא, 'שבתחילה מי שיש לו אב מלמדו

אמנם אנשי כנסת הגדולה ברוח קדשם, בנבואה, תיקנו לנו נוסח זה בתפילה, שאנו מברכים ומודים 'הבוחר בעמו ישראל באהבה', 'חמלה גדולה ויתרה חמלת עלינו'.

הנחלת ברית האהבה ע"י האב והאם

רצון השי"ת הוא שמסירת אהבה זו תתקיים באופן של 'לגדלו ולחנכו ולחכמו', 'ולמדתם אותם את בניכם'. שמסירת האהבה שהשי"ת אוהב את בני ישראל יתכן רק שתתקיים על ידי צינורות של אהבה, והצינורות של אהבה לבן, הם אביו ואמו.

המסירה של אהבת ה' לבני ישראל, וברית

האהבה אלינו היא ע"י התורה, כי על ידה נשפעת האהבה, די תורה גיטט זיך די אהבה'. התורה מקשרת בעבותות של אהבה את הכלל ישראל להשי"ת. ומיהו המקשר את בני ישראל להשי"ת, צינורות האהבה שיש לאב ולאם לבניהם.

כשהבן מרגיש שאביו מלמדו אמונה, שאביו מלמדו

תורה, האהבה של האב נשפעת, ומהצינורות של אהבת האב

מסירת התורה הוא 'ולמדתם אותם' שהאב צריך ללמד את הבן תורה. ולולי היתומים לא היו מושיבים מלמדי תינוקות בירושלים, וכל בן היה לומד אצל אביו.

ואמרו שם בהמשך הגמרא, 'ועדיין מי שיש לו אב היה מעלו ומלמדו, מי שאין לו אב לא היה עולה ולמד'. שלא היה מי שיביא את היתומים בירושלים, וכמה וכמה יתומים עדיין נשאר ללא תורה כי לא היה מי שיביאם לירושלים.

'התקינו שיהו מושיבין בכל פלך ופלך פראבינץ], ומכניסין אותן כבן ט"ז כבן י"ז. שהיתומים כשהיו קטנים חיו אצל אמותיהם, והקטנים לא היו יכולים להגיע בכל יום, ולא היו באים לבתי המלמדים רק כשהיו בני ט"ז וי"ז שנים.

אז קרה ש'מי שהיה רבו כועס עליו, מבעיט בו ויצא', שבחור בן כבן ט"ז כבן י"ז היה מבעט ויוצא מבית המדרש, והיה זה אסון, 'ס'איז געווען אַ אומגליק'. 'עד שבא יהושע בן גמלא ותיקן שיהו מושיבין מלמדי תינוקות בכל מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר',

תורה, מי שאין לו אב לא היה למד תורה. מאי דרוש ולמדתם אותם ולמדתם אתם. התקינו שיהו מושיבין מלמדי תינוקות בירושלים. מאי דרוש, כי מציון תצא תורה'.

ומבארים התוס', למה תיקנו שילמדו עם הבנים דווקא בירושלים. 'לפי שהיה רואה קדושה גדולה וכהנים עוסקים בעבודה, היה מכוון לבו יותר ליראת שמים וללמוד תורה, כדדרשינן בספרי למען תלמד וגו'. גדול מעשר שני שמביא לידי תלמוד לפי שהיה עומד בירושלים עד ליראה שיאכל מעשר שני שלו, והיה רואה שכולם עוסקים במלאכת שמים ובעבודה, היה גם הוא מכוון ליראת שמים ועוסק בתורה'.

כשראו בירושלים החשיבות והרוממות של עבודת ה' ועבודת הכהנים והלויים במקדש, זכו על ידי זה לתורה. אפילו אם לא היה שם אהבת האב, מכל מקום התקיימה מסירת התורה על ידי 'כי מציון תצא תורה', ובגלל היתומים הושיבו מלמדים בירושלים.

מצב זה היתה רק בדיעבד. כי לכתחילה הסדר של

ע"י מסירת התורה יהיה לו הכח
לעמוד בנסיונות כל ימי חייו

הנסיונות העתידים של האדם

במשך ימי חייו, אין מי שיכול לראות מה יהיו הנסיונות שמצפים לו, 'קיינער קען נישט פארזעהן די נסיונות וואס ווארטען'. כי כל מיני נסיונות מצפים לאדם במשך ימי חייו.

הכוח שזקוקים לו כדי לעבור

נסיונות אלו, הכוח לעבור את החיים באופן הראוי, הם על ידי 'ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום' (תהלים כט, יא). ודרשו חז"ל (זבחים ק"ז), שמה שנאמר 'ה' עוז לעמו יתן' הכוונה לתורה.

האדם שקנה לעצמו השקפת

התורה, האדם שקנה לעצמו קדושת התורה, על ידי כן 'ה' יברך את עמו בשלום', שכל הנסיונות שיעמדו נגדו יעמוד בהם בשלימות.

זהו החוב המוטלת על האבות,

'דער חוב איז אויף אידישע טאטעס', להעמיד את ביתם עם צינורות של אהבה, כי הם צריכים להשפיע על הבנים אמונה ותורה, 'אמונה און תורה דארף זיך גיסען',

סמוך לביתם של אמותיהם של היתומים, 'ומכניסין אותן כבן שש כבן שבע'.

מבואר בדברי הגמרא, 'שטייט

דאך דא אזוי, שלהתחיל ללמוד עם התלמידים כשהם בני ט"ו וי"ז שנים, יש חשש של 'מבעט ויוצא', שבשעה שהמלמד כועס - וזה דבר מובן שיתכן שתהיה מצב שהמלמד יכעס - היה הבן הזה מבעט ויוצא.

כשרוצים לקנות את לבו של

הנער, 'אז מ'וויל געווינען דעם קינד', צריכים להושיב מלמדי תינוקות ולהכניס אליהם את הבנים כשהם בני שש ושבע, כשהם ילדים רכים. ובכוח האהבה ששולטת בבתי בני ישראל, אהבת האב והאם, ואהבת התורה ואהבת ישראל מההורים לבן, כשהבן נושם את הרוח שנושב בבתי בני ישראל הקדושים, אזי הילד יכול להיות בטוח בחייו העתידים, 'ווען אַ קינד שעפט דעם רוח פון אידישע הייליגע שטיבער, איז דער קינד אוועק געשטעלט געזיכערט פאר זיין קומענדיגער לעבען'.

הזה, אותם שהקימו משפחות המבורכים בילדים.

כמה מסירות נפש יש בדבר זה להקים משפחות

המבורכים בילדים. גם אם האדם בעל יכולת, עדיין יש מסירות נפש בדבר זה. על אחת כמה וכמה לאברכי כוללים שמבקשים 'מאין יבא עזרי'. כמה מסירות נפש ויראת שמים יש במי שמעמיד משפחות מבורכות בצאצאים, יש להם שני המעלות האלו, הן מסירת נפש והן יראת שמים.

מדברים כאן מאנשים מורמים מעם, אל תהיו קטנים בעיני עצמכם, אל תהיו מיואשים בעיני עצמכם. 'מרעדט דא פון דערהויבענע מענטשען, מיזאל נישט זיין קליין ביי זיך, מיזאל נישט זיין מיואש ביי זיך'. יתכן שבכוחות אנו קטנים, אבל בחשיבות אנו גדולים מאוד.

בספר משלי נאמר, 'שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל' (משלי לא, ל). ואמרו חז"ל (סנהדרין כ.), שפסוק זה מדבר על הדורות של משה רבינו ויהושע וחזקיהו המלך. 'שקר החן זה דורו של משה ויהושע, והבל היופי זה דורו של חזקיה, יראת ה' היא תתהלל זה דורו של רבי יהודה

והם צריכים להשפיע אמונה ותורה ברי קיימא, באופן שתימשך דור אחר דור, שההשפעה תהיה באופן של 'טופח על מנת להטפוח'.

האחריות להעמיד צינורות אלו מונחים על כתפיהם של האב והאם, כי כך ציווה לנו הבורא, 'דאס האט דער רבונו של עולם אונז באפוילען'. 'שאל אביך ויגדך', 'ולמדתם אותם את בניכם'.

גודל מעלת בני התורה בדורינו

והנה, גם להאב יש נסיונות. גם לאב יש כל מיני קשיים, כל מיני נסיונות. הן בנסיונות של פרנסה, והן בנסיונות של 'לחץ זה הדחק', 'נסיונות פון דריקענישט', או נסיונות של שלום בית וכל מיני נסיונות.

על האב מוטל להיות מורם מעם, 'דער טאטע דארף אבער זיין אַ געהויבענער מענטש'. אין הכי נמי, כדי לזכות לבנים הגונים צריך האב להיות מורם מעם, 'דארף דער טאטע זיין אַ געהויבענער מענטש', 'עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו'.

ממי נדרש ענין זה, מיהו הראוי לזה, לזה ראויים בני תורה, 'צו דעם איז ראוי בני תורה'. אותם שהפקירו את ההוויות של עולם

ואפיקורסים, באופן שאין שום ספק איזה דור היתה דור חשובה יותר.

אך מי עמד בנסיונות, נסיונות אבער ווער איז

בייגעשטאנען. מי עמד בנסיונות על תורה, מי עמד בנסיונות על לימוד התורה ואמונה. בזה היו דורו של רבי יהודה ברבי אילעאי גדולים יותר מהדורות הקודמים, ועליהם נאמר 'אשה יראת ה' היא תתהלל'.

בני תורה בדור זה שחיים חיי דחק, ומחנכים את צאצאיהם לתורה, חלילה שיהיו כתוהים על הראשונות. כל האבות והאמהות מהו עיקר דאגתם, די אלע טאטע'ס די אלע מאמע'ס, וואס איז זייער עיקר דאגה, האם הם שופכים דמעות שיהיה לצאצאיהם פרנסה. לא על זה שופכים הם דמעותיהם.

בקהילה זו און שום אב או אם ששופכים דמעות שלצאצאיהם יהיה פרנסה, אילו היו הורים אלו דואגים לפרנסת בניהם, הרי שהיו שולחים אותם ללמוד בקאלידז'עס. האבות והאמהות שופכים דמעות כדי שבניהם יהיו בני תורה, כדי שבניהם יהיו מאמינים בה', כדי

ברבי אילעאי. אמרו עליו על רבי יהודה ברבי אילעאי שהיו ששה תלמידים מתכסין בטלית אחת ועוסקין בתורה'.

בדורו של משה ויהושע היו גדולי עולם יותר ממה שהיו בדורו של רבי יהודה ברבי אילעאי. שכן בדורו של רבי יהודה ברבי אילעאי כבר היו בכלל ישראל צדוקים ובייסותים וקראים וכל מיני כתות, ולא היה להם בית המקדש ולא נביאים. ואם נדון איזה דור היתה יותר גדולה ומרוממת, אין שום ספק בדבר שדורו של משה היתה חשובה יותר, כי דור המדבר היתה דור דעה.

כמו כן, דורו של יהושע היתה גדולה וחשובה יותר מדורו של חזקיהו. ואמרו בגמרא (שם צד:), על דורו של חזקיהו, 'בדקו מדן ועד באר שבע ולא מצאו עם הארץ מגבת ועד אנטיפרס, ולא מצאו תינוק ותינוקת, איש ואשה, שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה'.

בדורו של רבי יהודה ברבי אילעאי כבר היו בכלל ישראל צדוקים ובייסותים וקראים וכל מיני כתות של מינים

שלנו הם על ענינים של מה בכך ממש, על איזה ענינים יש מחלוקת. הלא חסרון שלום בית מערער את האדם לגמרי עד שאינו אדם, דאס צודרייט דעם גאנצען מענטש, דאס מאכט דעם מענטש אויס מענטש.

ענינים אלו גורמים לאדם שלא יוכל להעניק לצאצאיו את החינוך שהם ראויים לה, און דאס פֿאַראַלאַזירט אין אַ געוויסען וועג דעם מענטש פון צו געבען דעם חינוך זיינע קינדער, וגורם שהבנים יגדלו באופן שחלק מהילדים נתונים בלחץ. בן זה אין לו חשק והשני בעצבון רוח. יואקסט ארויס אַ קינד, וואס דער קינד איז דערפרעסט, דער קינד האט נישט קיין חשק..

כשהבן הזה צריך ללכת לתלמוד תורה, כמו שחז"ל לימד אותנו, ברם זכור אותו האיש לטוב, הרי שהבן כבר נפגם, כי יש כבר פגמים בנפש הבן.

האהבה שהאב והאם צריכים להנחיל לבניהם, צינורות האהבה שהם צריכים להעמיד, ושעל ידי צינורות של האהבה יושפע האהבה של הקב"ה לבני ישראל, על ידי דברים אלו מתקלקלים הצינורות.

שבניהם ימשיכו ללכת במסורת התורה, 'אחזנוה ולא נעזבנה'.

זה מה שנאמר 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו'. שיהיה המשך רצוף של אהבת השי"ת לאברהם אבינו. שאנו נהיה הממשיכים של העבותות של אהבה. 'כי ידעתיו, שאנו נהיה אלה שנמשיך ענין זה של 'אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו'.

אלו הם הדמעות שהאבות והאמהות שופכים, דאס איז די טרערען וואס די אידישע טאטע'ס און מאמע'ס פארגיסען.

להתעלות מעל הענינים המחריבים את נפש הבנים

כעת שומה עלינו להתרומם מעל הדברים הקטנים הגורמים למכשולים, זאל מען זיך דערהייבען פון קלייניקייטען, פון די מכשולים. יש לנו להתרומם מעל הדאגות של פרנסה, מעל הדאגות של לחץ זה הדחק, מעל זה שהשני גדול ממנו או חשוב ממנו, שהשני קיבל 'שטעלע' לפני שהוא קיבל.

צריכים להתרומם מעל הענינים של שלום בית. המכשולים בשלום בית בבתיים

אמר השי"ת למשה רבינו שיחזור למצרים וילך לפני פרעה ושידבר עם זקני ישראל ויגאל את בני ישראל ממצרים.

אך מה יעלה בגורלו של אהרן. לאהרן אין שום שייכות לענינים אלו, משה יהיה מנהיג הדור, משה יהיה מקבל התורה, הוא ילך לפרעה, כי בתחילה לא נאמר לו שאהרן ילך עמו, אלא שהוא ילך לזקני ישראל.

משה רבינו לא היה יכול לסבול ענין זה, ושאל ז'מה יהיה עם אהרן, ולכן אמר שאינו יכול לדבר, ואמר לו השי"ת שילך לפני פרעה יחד עם אהרן.

אין לנו השגה בדרכי ה'. אהרן היה גדול ממשה בשלוש שנים, ולא נמצא באהרן הכהן שמץ של חטא שמחמת כן יקחו ממנו את הנשיאות של כלל ישראל.

לא נזכר בשום מקום שהיה באהרן איזה שמץ של חטא, ובמשך קרוב לשבעים שנה היה משה רבינו במדבר ואהרן הנהיג את ישראל בקדושתו, והיה נביא. וכעת עומד משה רבינו להיות הנביא והמנהיג, שעתיד להיות זה שיקבל התורה.

אין מתקלקלים הצינורות, מחמת דברים של מה בכך שנכנסים לבתים טובים וחשובים, 'מחמת קלייניקייטען וואס כאפט זיך אריין אין גרויסע חשוב'ע הייזער'. הלא הבתים של כולנו הם בתים טובים וחשובים, אנו בבחינת דורו של רבי יהודה ברבי אילעאי, ואעפ"כ יש דברים קטנים שגורמים מכשולים בדרכנו, ואין אנו מרחיקים את המכשולים האלו.

הלימוד מהנהגתו של אהרן

כשאדם נמצא בתוך מצבי לחץ ודחק, שיש לאדם לחץ מחמת עניני פרנסה או מחמת המקום שהוא תופס בתוך הציבור, 'געדריקטייט, געדריקט אין פרנסה, אדער מ'איז געדריקט אין דעם ארט וואס מ'פארנעמט אין דעם ציבור', מוטל עלינו להבין כך, 'דארפען מיר פארשטיין אזוי'.

יש לנו להתבונן, שכשהיו בני ישראל במצרים ומשה רבינו היה במדין, ושהה שם במשך עשרות שנים. ובאותו התקופה הנהיג אהרן הכהן את בני ישראל, שהיה קדוש ה' והוא זה שסבל את סבלו של עם בני ישראל במצרים. כשהגיע זמן הגאולה וזמן הפקידה,

"דאס איז אַ חלק פון דער עבודת האדם, זיך צו דערהייבען און זיך פארלאזען, ציטרוי האבען, דאס הייסט אמונה, האבען ציטרוי צו כביכול, וואו דער אייבערשטער האט מיר געשטעלט דאס דארף איך זיין, דאס איז גוט פאר מיר"!!!

זהו חלק מעבודת האדם, להתרומם ולסמוך על השי"ת, להאמין בהשי"ת, זה נקרא אמונה, לידע שהמקום ששם העמיד אותי הבורא זהו המקום הטוב ביותר עבורי.

"אַ הארץ וואס איז נישט דורכגעווייגט געווארען פון קדושת התורה, אַ הארץ וואס האט זיך נישט געמוטשעט אויפ'ן רשב"א און דער נתיבות וואס דאס איז מקדש דער מענטש, קען דאס נישט נעמען. דער מוח וואס לערענט תורה הקדושה, דאס הארץ וואס האט דורכגעגאנגען די הרגשים פון קדושת התורה מיט די מידות פון תורה, אזא הארץ קען דאס נעמען".

מי שאינו בן תורה, לא מסוגל לשמוע דברים כאלו. לב שלא נספג בקדושת התורה, לב שלא

כשנתבונן בדבר לפי ההרגשים שלנו, איך אנו היינו מקבלים מצב זה. הלא אדם מהשורה שהיה עובר מצב זה היה מקבל תקיפת הלב, אַ הארץ אטאק', או שהיה מבעט חלילה. אבל על אהרן הכהן מה נאמר, 'וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו' (שמות ד, יד).

על אף צדקותו של אהרן, לא זכה באיזה מינוי מחמת דבר זה, אלא שמשה נשאר במדריגה של משה, ואהרן היה בדרגתו של אהרן.

לאיזה שכר זכו משה ואהרן בשמים אין אנו יודעים, שהרי זה 'עין לא ראתה'. אך כך היה רצון הבורא.

שיאמין בה' שהוא זוכה ללב למקומו הראוי לו

רצון הבורא הוא, שכל אחד יזכה למקום שייעדו עבורו מן השמים, 'יעדען מענטש צוגעטיילט דער מקום וואס ער זאל האבען'. איך ייראה האדם בעליונים, איזה חלק יקבל לאחר אריכות ימיו ושנותיו, שם החשבון הוא באופן אחר לגמרי.

שנתקיימו ההבטחות, חששו מדי יום ביומו שמא לא יזכו שיתקיימו בהם ההבטחות, שמא התלכלכו בחטא, ואולי התבטלה ההבטחה.

הבה ונתבונן במציאות חיינו,

לאמיר זיך נעמען צום פראקטישען לעבען. אברך רוצה לקנות לו בית, או שהבטיחו לאברך משרה חשובה, מ'זאגט איהם צו ערגעץ אַ חשוב'ע שטעלע, ומבטיחים לו ענין זה בהבטחה גמורה. אך כשמגיע זמן קיום ההבטחה אינם מקיימים ההבטחה.

מהו הרגשת האדם בזמן כזה.

הלא ברצונו לבעוט, ואומר למי שהבטיח לו, הלוואי ולא היית מבטיח לי דבר, הטעיתי אותי, ידו האסט מיר פארפיהרט'.

והנה האבות עברו כמה וכמה

הבטחות, הם זכו לכעשרים הבטחות, ולמעשה אפילו אחד מהאבות לא זכה לכך שתתקיים בו ההבטחה, שיהיה בארץ ישראל עם בני ישראל. הבטחה זו התקיימה רק כעבור מאות שנים.

ויש להבין, שאם כן, לשם מה

היה צריך להבטחות שהבטיח להם הבורא, הבטחה אחרי הבטחה.

התייגע על הבנת דברי הרשב"א והנתיבות המקדשים את האדם, אינו מסוגל להשיג דבר זה. רק מוח שלומד תורה הקדושה, רק לב שעברו בו הרגשים של קדושת התורה ומידות של התורה, לב זה יכול להשיג ענין זה.

זה מה נדרש מאבותיהם של בני

ישראל, ידאס פאדערט מען פון אידישע טאטעס'. וכשישיג אדם מדריגה זו לא יבוא לשברון לב ותשרה בו השמחה, יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך' (תהלים קכב, ז).

הדרך להתגבר על דאגות הפרנסה

כמו כן בנוגע לדאגות הפרנסה.

זה ודאי שיש ענין של דאגות הפרנסה, אך יש לנו להתבונן בפרשיות של ספר בראשית. בפרשיות של ספר בראשית נאמרו כמה וכמה פעמים ההבטחות שהבטיח השי"ת לאבות ולבני ישראל את נתינת ארץ ישראל לבני ישראל.

מתי התקיימה הבטחה זו?, רק

כעבור כמה מאות שנים, רק אז נתקיימו ההבטחות. ולא רק שההבטחות נתקיימו רק לאחר כמה מאות שנים, אלא שעד

המציאות של קדושת התורה הוא אהבת השי"ת לכלל ישראל, דער מציאות פון קדושת התורה איז די אהבה פון דעם רבונו של עולם צום כלל ישראל.

"בני תורה האבען אוועק געשטעלט זייער לעבען אויף העכערער השגות. דער ריבוי פון קינדער, מפקיר זיין די חומריות וואס די וועלט גיט. און נישט נאר מפקיר זיין די לוקסוס וואס די וועלט גיט, נאר זיך אריינגעלייגט אין דער לעבען פון חיי דחק. פארוואס, פאר תורה. און דאס ווינטשען מיר פאר אונזערע קינדער אויך".

"ס'איז דאך אַ געוואלדיגע זאך אז מ'באטראכט די מדריגה פון אזעלכע מענטשען".

בני תורה העמידו את חייהם לחיות עם השגות נעלות יותר. ריבוי הילדים, שמפקירים החומריות שמעניק העולם הזה. ולא רק להפקיר את המותרות שהעולם הזה נותן לנו, אלא שמכניסים את החיים לחיי דחק. ולמה עושים כן, עבור תורה, ודרך חיים זו אנו מאחלים וחפצים גם לבנינו.

עבודת האדם - האמונה בהשי"ת והבטחון באהבתו אלינו

עבודת האדם היא לסמוך על הקב"ה, אם הקב"ה מבטיח הרי שזה בוודאי יתקיים. דאס איז דער עבודת האדם, דער ציטרוי האבען אז דער רבונו של עולם זאגט צו, וועט עס זיין. ואף שאין ההבטחה מתקיימת מיד, הא גופא הוא העבודה, לסמוך על הקב"ה ולבטוח בו, דער ציטרוי האבען צו כביכול. זהו תפקידו ועבודתו של האדם.

יסוד הדבר הוא הביטחון באהבת השי"ת לכלל ישראל, כי לבטוח ולסמוך על הקב"ה יכולים רק כשבטוחים באהבת השי"ת כביכול לכלל ישראל, ציטרוי איז נאר מעגליך אז איך בין זיכער אין די אהבה פון כביכול צום כלל ישראל.

אמונה זו נטוע בנו, דאס איז איינגעפלאנצט געווארען, על ידי זה שאנו מזרע אברהם יצחק ויעקב. על ידי זה שעמדנו על הר סיני וקבלנו את התורה, ואבותינו וזקנינו ואנו בעצמנו למדנו התורה, ועל ידי זה התלהב בלבבנו ובנשמותינו קדושת התורה.

ומצוות אף על פי שלא לשמה,
שמתוך שלא לשמה בא לשמה.
שלא לשמה היינו כשהלימוד איננו
כדי לקנטר חלילה.

כשנתבונן במדרגתם של
אנשים אלו
נראה שאלו אנשים מיוחדים
ביותר.

**לימוד תורה שלא לשמה מרומם את
האדם**

מבואר, שהלומד תורה שלא
לשמה יש בזה ענין
גדול. והטעם בזה הוא, שהלימוד
גם כשהוא שלא לשמה מעניקה
לאדם השקפת התורה שמוציא
מהאדם את החומריות ונותנת לו
שאיפות אחרות, השקפות אחרות.

על ידי לימוד התורה מתחזקת
האמונה בהקב"ה, וכל
ההשקפה על העולם נעשה
השקפה קדושה ותורנית, דער
גאנצער קוק ווערט אַ הייליגער
תורה'דיגער קוק.

זהו המעלה של תורה שלא
לשמה, וזהו 'עד שמים
חסדך'. שכביכול מתחסד עם
האדם במידת החסד, אבל השפעת
החסדים הוא בדרך הטבע.

**לימוד התורה לשמה נוגע ופועל
בכל העולמות**

אכן יש מדריגה של תורה שלא לשמה.
ומהו תורה שלא לשמה, מפורש

**מעלת לימוד התורה לשמה ושלא
לשמה**

חז"ל אמרו (פסחים נ:), 'רבא רמי,
כתיב כי גדול עד שמים
חסדך, וכתיב כי גדול מעל שמים
חסדך'. מהו ההבדל בין חסד 'עד'
שמים לבין חסד 'מעל' שמים.

הביאור בזה הוא, שיש חסדים
הנשפעים על האדם
בדרך הטבע, שהשי"ת מתחסד עם
האדם בדרך טבעי. זהו מה שנאמר
'כי גדול עד שמים חסדך', אכן יש
מידת החסד שהשי"ת מתנהג עם
הבריאה **מעל** שמים, וזהו
בהשגחה נעלית יותר, שאינה
בדרך הטבע.

חז"ל הקשו, שיש סתירה בין
הפסוקים, שבפסוק אחד
נאמר 'כי גדול עד שמים חסדך',
ובפסוק שני נאמר 'כי גדול מעל
שמים חסדך'. ועל זה תירצו
בגמרא, 'הא כיצד, כאן בעושינן
לשמה, וכאן בעושינן שלא לשמה.
וכדרב יהודה, דאמר רב יהודה
אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה

בדרך של 'מעל שמים', דער לעבען איז איינגעשטעלט אויף אַ לעבען פון 'מעל שמים', שהפקירו את חייהם הגשמיים, מהלך חייהם הוא כנגד השכל וכנגד החשבון.

בני תורה אלו חיים בדחוקת בפרנסה, ואין להם שום מבוא לפרנסה, והם מתברכים רק לזכות לומר שיעור ולהיות מרביץ תורה, זהו הברכה הגדולה ביותר, דאס איז דער גרעסטער ווינטש'.

על אף שהם יודעים שמי שתפקידו הוא הרבצת התורה, שיש לו שיעור או שהוא מלמד תינוקות - למרות שזהו הברכה הגדולה ביותר, וואס דאס איז דער גרעסטער ווינטש' - כרוכה היא יחד עם ההכנסה הקטנה ביותר. ואף על פי כן זהו הברכה הגדולה ביותר. נמצא שהוא מפקיר את כל חייו הגשמיים עבור התורה, עבור הרבצת התורה.

לכן יש עלינו חובה להתרומם שבאמת מהלך החיים תהיה באופן של 'מעל שמים', דארף מען זיך אבער דערהייבען פון אַ לעבען פון 'מעל שמים'. ובבתים אלו שעושים מעשים של 'מעל שמים', שמפקירים את כל חייהם הגשמיים, בבתים אלו של

בספר נפש החיים (שער רביעי), שהלומד תורה לשמה נוגע בכל העולמות, ופועל הענינים הנשגבים ביותר בכל העולמות ובכל הבריאה כולה. על ידי מה שהאדם לומד תורה לשמה הוא משפיע החיות הגדולה ביותר והשפע הגדול ביותר.

והנה המעלה של הלומד תורה לשמה, לא נתפרש מהו מידת העמקות של לימודו, בלבד שהלימוד יהיה לשמה. כשלומודים תורה לשמה הרי שהשפע הוא באופן של 'כי גדול מעל שמים חסדך', שהדרכים שהשי"ת מתנהג עם האדם הם שלא כדרך הטבע.

אמנם מובן שההשפעה שלא כדרך הטבע מכוסה בכיסוי והעלם של דרך הטבע, פארשטייט זיך ס'איז דא אַ שלייער פון טבע, ס'איז ארום גענומען מיט אַ שלייער. אבל כשיחקור האדם ויתבונן היטב בחסדים שהשי"ת גומל עמו, יראה שהחסדים הם בבחינת 'כי גדול מעל שמים חסדך'.

חיי בני תורה הם 'מעל שמים'

בני תורה, הקהילה הקדושה, העמידו את סדר חייהם

לשמה. כי חז"ל אמרו 'שמתוך שלא לשמה בא לשמה'. ומהו הכוונה 'שמתוך שלא לשמה בא לשמה', כשהאדם לומד תורה שלא לשמה - ובלבד שלא יהיה לימודו לקנטר חס ושלום - על ידי זה שלומדים שלא לשמה משתנים השקפותיו, לפי שמקבלים השגה מהו התורה ומהו קדושת התורה.

הוא יודע מהו תורה לשמה, 'ער ווייסט וואס תורה איז, ער ווייסט וואס קדושת התורה איז, און ער ווייסט וואס איז תורה לשמה'. שלאדם לא חסר כלום, אלא שעדיין לא התעלה להגיע למדריגת תורה לשמה. אבל מאחר שבהשקפותיו ובידיעותיו הוא יודע מהו תורה לשמה, והוא לומד תורה שלא לשמה, והוא יודע ושואף לכך שהתורה תרומם אותו ותגדל אותו, על ידי זה 'מתוך שלא לשמה בא לשמה'.

אנו עומדים במדריגה של תורה שלא לשמה. ברוך ה' שהציבור הקדוש של קהילה זו עומדים כבר במדריגה של 'שלא לשמה'. אשרי להם שזכו להשיג מדריגה זו. ויש להם ההשגות והשאיפות להגיע לתורה לשמה.

פרנסה מתוך הדחק מעמידים בתים שיש בהם ריבוי ילדים וללא שום חשבון.

הנהגה זו היא הנהגה נשגבה וקדושה, 'די הנהגה איז אַ גרויסע הייליגע הנהגה', אך יחד עם זה צריך האדם להתרומם, שיוסיף גם לזה בנוסף את מוחו - החלק של תורה לשמה.

כשתורתו תהיה תורה לשמה, ממילא ייעלמו כל דאגותיו, 'זיינע אלע דאגות וועלען ווערען פארשוואונדען'. לפי שהנהגה עמו תהיה 'מעל שמים חסדך', שחסי ה' ירוממוהו מעל כל דאגות העולם שיש לאדם, מעל לכל הדוחקים שתופסים מקום בעולם, 'העכער די דריקענישען וואס אַ ארט פארנעמט ער', מה יהיה עם הפרנסה, ואם יקבל שטעלע או לא.

כשהאדם יוסיף את החלק שלו, שמוחו יהיה מונח בתורה לשמה, מיד ייעלמו כל הענינים הללו.

מתוך שלא לשמה

אנו חיים במהלך החיים שיש לו שייכות וקשר ללימוד תורה

השאיפה להיות כמו רבי עקיבא

איגר והחתם סופר

מי מאתנו אינו מתברך להיות כעין רבי עקיבא איגר קטן, 'ווער פון אונז ווינטשט זיך נישט צו זיין אַ קליין רבי עקיבא איגר'. והכוונה איננה שנוכל לחדש חידושים כחידושי, אלא ששואפים לחיות בקדושתו של רבי עקיבא איגר.

מי מאתנו אינו מתברך לדבר זה, 'ווער פון אונז ווינטשט זיך נישט אויף דעם'. מי מאתנו אינו מתברך להיות חתם סופר קטן, 'ווער פון אונז ווינטשט זיך נישט צו זיין אַ קליין חתם סופר'. ומלבד השאיפה לגדול בתורה ולהיות למדן כמו החתם סופר, הרי שכל אחד יש לו השאיפה לזכות שיהיו לו מעין הקדושה והמידות והיראת שמים של החתם סופר. מי אינו מתברך להשיג מדריגות אלו, 'ווער פון אונז ווינטשט זיך נישט אויף דעם'.

יש לנו ההשגות מהו התורה, 'מיר האבען די השגות וואס תורה איז'. אנו יודעים מהו תורה לשמה, אלא שהאדם צריך להתרומם הרבה כדי להשיג מדריגה זו.

עבודת האבות בדור הזה

זהו עבודתנו, שנתרומם ונתעלה בלימוד התורה. וכשנתעלה בדרגה בלימוד התורה, ממילא ייעלמו כל הדאגות וכל הקשיים, ונזכה ל'מעל שמים חסדך'. נזכה להעמיד את בתינו באופן שבנינו ינשמו רוח של שמחה ואושר, 'אז אונזערע קינדער זאלען אטעמען אַ רוח פן צופרידענקייט, פון גליקלעכקייט, פון שמחה'.

הבנים יראו שאביהם מתמלא באושר על ידי עיסוקו בתורה, ולא ישמעו מאביהם דיבור של ביטול כנגד איזה רבי או ראש ישיבה או כנגד מוסדות. לא ישמעו ביטול, ישמעו רק חשיבות.

מהו ענין ה'ביטול'. מהות הביטול של הזולת שורשה במידות רעות, מהות הביטול הוא קנאה ושנאה. כשמבטלים את המלמד בחיידער, כשהאב מדבר דברי ביטול כנגד התלמוד תורה. כשהבנים שומעים את האב איך שמבטל ראש ישיבה או גדולי ישראל, מה מוציא הבן מדיבורים אלו.

הבן בימי נעוריו אינו עומד עדיין על מידותיו הרעות של האב, ועל זה שיש לאב קנאה ושנאה,

הבן לסקילה, אלא יותפסו בו אביו ואמו, הם אלו המוליכים אותו לסקילה.

כוחות האהבה שנטע השי"ת באדם, אהבת האב לבנו, תכליתו הוא כדי שמצינורות אלו של האהבה תרד השפעה של אהבת ה', של תורה ואמונה. אם האדם משתמש עם הצינורות כדי לקנות לבן שיינע טויס, או לקנות לו מנעלים נאים, גורמים נזק גדול לבן.

או שהאב משתמש עם אהבתו לבנו כדי שאם המלמד יעשה לבן איזה דבר שלא ימצא חן בעיניו, ילך ויעשה יזועקו גדול על המלמד. הוא מנשק את בנו ואומר לו שיש לו מלמד רע, שהתלמוד תורה אינו טוב והישיבה אינה טובה, שהראש ישיבה אינו טוב והרב אינו טוב ואין דבר טוב, מיין טייער קינד דו האסט אַ שלעכטער רבי, דער חידער דיינער טויג נישט, די ישיבה טויג נישט, דער ראש ישיבה טויג נישט, דער רב טויג נישט, גארנישט טויג נישט. והוא מנשק את בנו ואומר לו שיחזור לביתו ושיקנה לו מה שרצה, איך וועל דיר קויפען אַ בייזיקל, איך וועל דיר קויפען יענץ, על ידי כן מחריבים את הבן.

אלא שהבן חושב שכן הוא האמת, ושכאופן זה צריכים לדבר.

האב משחית בדיבורים אלו את נפש הבן, והמידות של הבן נשחתות בבית אביו. לאחר מכן יבוא האב בטענות למלמד וכדומה על מה שהבן אינו מצליח, אבל למה יבוא בטענות למלמד. קודם כל, האחריות של הבן מוטלת על האב, מיהו זה המביא את הבן סורר ומורה - הבחור בן הי"ג שנה - לבית דין לסקילה, המלמד בחידער, המגיד שיעור, או האב והאם?!

לא מצאנו שהמלמד והמנהל יתפסו את התלמיד ויביאו אותו לסקילה, כמו שטוען האב שהאשמה תלויה במלמד. אולי אם האשמה איננה תלויה במלמד גרידא, אולי היא תלויה גם במנהל, שיחד עשו גרמו לחורבנה של הבן. הלא היה לו בן טוב, איך האב געהאט אַ פּיין גוט קינד, והמלמד והמנהל החריבו לי את בני המלמד לא טיפל בו כראוי, והמנהל שלחו לכיתה זו ולא לכיתה אחרת.

יש לו רשימה ארוכה של טענות על המלמד. אבל בתורה לא נזכר שהמלמד והמנהל יוליכו את

קאפאראציע מהמנהלים ולא
המנהלים מההורים.

כשנשבר משהו בבית, הפועל
אינו פונה לבעל
הבית, אלא הבעל הבית פונה
לפועל. אוי לו לבעל הבית שהפועל
הוא זה ששולח לקרוא לו, כי זה
מראה שהוא אינו בעל הבית כלל,
ועליו למכור את ביתו.

השי"ת יעזור לנו, כי לכל העם
לשגגה. השי"ת ישמע
לקול הבכיות והצעקות של האבות
והאמהות המבקשים על עתיד
בניהם. והשי"ת יתן סייעתא
דשמיא למוסדות ולמלמדים שיצא
מהם שלימות ותמימות, שזוכה
לגדל את בנינו לתורה ולאמונה.

לאחר מכן, כשהבן יכנס לעצבים
וימצא בלחץ, ס'קומט
דערפרעשניס', והבן יבעט חלילה,
ידע האב שהוא זה שנטע מידותיו
הרעות בבן. האב נטע בבן מידות
רעות שלא יהיה לו ציטרוי במלמד,
ושלא יהיה לו אמונה בתלמיד
חכם, שלא יהיה לו ציטרוי
במוסדות, שלא יכיר בטובתם,
שיהיה בועט בטוב. כל זה פעל
האב בבנו, דאס האסטו געמאכט
פון דיין קינד'!!!

המנהלים שיחיו מבקשים
מההורים
'קאפאראציע', שיתוף - מההורים
לבנים, 'מ'זאל קאפארירען'. אבל
המצב היה צריך להיות להיפך,
ההורים היו צריכים לבקש

זכה וזכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו

היות שזכינו ב"ה והגליון השבועי מופץ בכמה ערים, יש הזדמנות למי שליבו חפץ לזכות את הרבים ולקחת חבל בהוצאות ההפצה של הגליון בעירו, ויבוא על שכרו.

אפשר לפנות למערכת חידו"ת של רבינו,
למספר טעלעפאן 9 EXT 1-718-854-2290.

בברכה והערכה
מערכת החידו"ת של רבינו